

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України

**АНАЛІТИЧНО-ПОРІВНЯЛЬНЕ
ПРАВознавство**
Електронне наукове видання

№05, 2024

Ужгородський національний університет
Ужгород 2024

УДК 001:34

ISSN 2788-6018

Аналітично-порівняльне правознавство – електронне наукове фахове видання
юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Журнал «Аналітично-порівняльне правознавство» включено до переліку фахових видань
категорії «Б» (Наказ Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р.)
зі спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне право.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: Бисага Ю.М. – д.ю.н., професор

Члени редакційної колегії: Белов Д.М. – д.ю.н., професор

Берлінгер Деніел – професор (Румунія)

Булеца С.Б. – д.ю.н., професор

Белова М.В. – д.ю.н., доцент

Дешко Л.М. – д.ю.н., професор

Заборовський В.В. – д.ю.н., професор

Лазур Я.В. – д.ю.н., професор

Манзюк В.В. – к.ю.н., доцент

Менджул М.В. – д.ю.н., доцент

Ондрова Юлія – к.ю.н. (Словацька Республіка)

Фаркаш Мірча – професор (Румунія)

Фрідманський Р.М. – к.ю.н., професор

Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №10 від 25.09.2024 року

Офіційний сайт: <http://app-journal.in.ua/>

Макетування здійснено у ТОВ «РІК-У»,
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36;
print@rik.com.ua

© Ужгородський національний університет, 2024

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ

Єрмоленко Д.О. ОСОБЛИВОСТІ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО КАТЕГОРІЇ «ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ» У КРАЇНАХ АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'ї.....	19
Ковальчук І.В. МІСЦЕ МИТНОГО ПРАВА В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ.....	24
Котенко М.В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПІЗНАВАЛЬНІ ВИКЛИКИ.....	30
Наливайко О.І. ВПЛИВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.....	36
Наливайко І.О. ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ТА ГАРАНТІЙ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	42
Олійник А.В. КОДИФІКАЦІЯ ЯК СПОСІБ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	48
Попович Т.П. КАТЕГОРІЯ ПРАВОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ ЄСПЛ.....	52
Сирота Д.І., Хребтова А.А., Іванов А.В. ІНТЕГРАЦІЯ ПРАВОВИХ БАЗ ДАНИХ В УМОВАХ ПРАГНЕНЬ ВСТУПУ ДО ЄС.....	58
Чаплюк О.І. «НЕВІДКЛАДНІСТЬ» ТА «НАДЗВИЧАЙНІСТЬ» В СИСТЕМІ ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ ВИМІР.....	63
РОЗДІЛ ІІ. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	
Бисага Ю.М., Белова М.В., Фрідманський Р.М. ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ В МЕХАНІЗМІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....	69
Бисага Ю.М. ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ.....	75
Зозуля Є.В. ПРАВОСУДДЯ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА.....	83
Куненко І.С. СПІВВІДНОШЕННЯ ЮСТИЦІЇ ТА ПОЛІЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ.....	88
Марцеляк О.В. ВІЙСЬКОВИЙ ОМБУДСМАН ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ГАРАНТІЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД).....	94
Медяник І.С. МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ПРАВОСУДДЯ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ.....	101
Монастирський М.В. ПОЗАЧЕРГОВІ ПАРЛАМЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	106
Ніцимна С.О. ЕФЕКТИВНЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК ОЗНАКА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ.....	114

Прудкий Б. О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ РЕКЛАМИ ЯК ФОРМИ ПЕРЕДВИБОРНОЇ АГІТАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	118
Старцев Є.Г. ЗАСТОСУВАННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИРІШЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ТА ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВ В ЧАСТИНІ ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ В РАЗІ НАЯВНОСТІ УХВАЛ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ПІДСТАВІ СТ. 49 КК УКРАЇНИ.....	124
Терещенко І.О. ПРАВО НА ОСВІТУ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	130
РОЗДІЛ ІІІ. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	
Бевза А. СТАН НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОБЛЕМ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	135
Головач А.Й. ПОЗОВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ.....	142
Деяк І.С. ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ У ВИПАДКУ НАДМІРНО ТРИВАЛОГО НЕВИКОНАННЯ ОСТАТОЧНОГО СУДОВОГО РІШЕННЯ.....	147
Джуга М.В. СПІР ПРО ПРАВО ЗА ПОЗОВОМ ПРО ОСКАРЖЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ ЧИ ВІДМОВИ В ЇХ ВЧИНЕННІ.....	155
Ільченко І.П. ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ПРО СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ ОДНОГО ІЗ ПОДРУЖЖА ЗА КОРДОНОМ: ЮРИДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПЕРЕШКОДИ.....	163
Колос І.В. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ТОВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ.....	169
Красовський О.О. НАЦІОНАЛЬНА ДОКТРИНА ДОБРОСОВІСНОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ.....	175
Кройтор В.А. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ СПАДЩИНИ ВІДУМЕРЛОЮ В ДОКТРИНІ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРАКТИЦІ ПРАВЗАСТОСУВАННЯ.....	182
Литвиненко Є.В., Твердохліб Я.В. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА ІГРОВИЙ КОНТЕНТ.....	187
Маркович Х.М., Шардакова А.С. ҐЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СІМЕЙНИХ ВІДНОСИНАХ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ У ШЛЮБІ.....	193
Маркович Х.М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИВАТНОСТІ ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ: БАЛАНС МІЖ ЗАХИСТОМ І СВОБОДОЮ.....	199
Панченко С.В. ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ У ДИНАМІЦІ ДОГОВІРНОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.....	204
Печерова Н.Г. ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ СТВОРЕННЯ ЗА ЗАМОВЛЕННЯМ ОБ'ЄКТІВ СУМІЖНИХ ПРАВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	210
Піддубна В.Ф. ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА У ФРАНЦІЇ.....	218
Піддубна В.Ф. ВИДИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В ДОКТРИНІ І ЗАКОНОДАВСТВІ НІМЕЧЧИНИ.....	224
Сидоренко Д. ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКУ БАТЬКІВ ЗДІЙСНЮВАТИ ВИХОВАННЯ ДИТИНИ (ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ).....	231
Смоловий А.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ ПРИ НАДАННІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА.....	236

Тарасюк А.Ю. ЗОБРАЖЕННЯ ЛЮДИНИ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВО-ПРАВОВОГО ПІЗНАННЯ.....	241
Філюк О.С. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ДОГОВОРУ ПРО НЕРОЗГОЛОШЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	245
Чумак Р.В. СПЛАТА НЕУСТОЙКИ ЗА НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ (НЕВИКОНАННЯ) СТОРОНАМИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ.....	249
РОЗДІЛ ІV. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	
Барановська В.М. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	255
Долгерт В.В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ESG-СТРАТЕГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	260
Дякулич О.О. ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗСЛІДУВАННЯ СПРАВ ПРО АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ У ФОРМІ СХОЖИХ ДІЙ В СВІТЛІ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ РЕФОРМИ.....	266
Єршова Ю.О. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РЕЛОКАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІД ВПЛИВОМ ЕКОНОМІЧНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ПОДІЙ.....	271
Кулик О.І. ПОНЯТТЯ І ЕЛЕМЕНТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ПОСЛУГ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБОРОТОМ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ.....	282
Кутевол Д. СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ АЗАРТНИХ ІГОР.....	288
Маркулинець А.А. СУЧАСНІ ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ»: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР.....	298
Новікова Є.О. УГОДИ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ (M&A) В УКРАЇНІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ ЇХ УКЛАДЕННЯ.....	307
Осінська О.А. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЗИДЕНТА ДІЯ СІТІ.....	316
Пацкан В.В. ЗАХИСТ ПРАВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИТОРІВ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	322
Саліхов О.О. ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗШИРЕНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВИРОБНИКА ЯК НЕПРИБУТКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	327
Філатов В.А. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПРОВАДЖЕННЯМ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО.....	334
Цимбал В.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ.....	344
Швидка Т.І., Лозова А.А. ШТРАФ ЯК ВИД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ АНТИКОНКУРЕНТНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ: НОВЕЛИ КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ОГЛЯД ПРАКТИКИ АМКУ.....	349
РОЗДІЛ V. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Болдижар С.М., Хохлова І.В. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ В УКРАЇНІ.....	356
Бурка А.В., Вакарюк Л.В. ОНЛАЙН ХАРАСМЕНТ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	361
Досін Б.В. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГ.....	366

Пилипенко П.Д., Буряк В.Я. ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЯК СКЛАДОВА СЛУЖБОВОГО ПРАВОВОГО СТАТУСУ.....	371
Полянський А.П. ЩОДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	379
Пушкарьов Є.К. ТРУДОВИЙ КОНТРАКТ СПОРТСМЕНА: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	385
Синчук С.М., Ласько І.М. СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ЯК ДОГОВІРНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ.....	390
РОЗДІЛ VI. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО	
Балюк Г.І., Ковальчук Т.Г., Позняк Е.В. СУЧАСНІ ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ: ВІД КОМПЛЕКСНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРАКТИЧНИХ РІШЕНЬ.....	396
Дудаш М.Г. ЗНИЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ЯК МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	406
Корнієнко Г.С. АГРАРНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ІННОВАЦІЙ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ АГРОЕКСПОРТУ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ.....	412
Круговий С.В. ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ДЛЯ РИБНИЦТВА: ЗЕМЕЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	418
Рагулін І.Ю. ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	423
Шульга М.В., Лейба Л.В. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ САДІВНИЦТВА.....	428
РОЗДІЛ VII. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	
Бишовець Ю.П. «ОПТИМІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ» ТА ЙОГО ВІДМІННІСТЬ ВІД «ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ».....	435
Бублейник В.А. Легеза Є.О. НАУКОВІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	444
Веселов М.Ю., Пилипів Р.М., Волкова Д.М. МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ АЗАРТНИХ ІГОР.....	450
Ганкевич К.Б. ДЕРЖАВНА СПЕЦІАЛЬНА СЛУЖБА ТРАНСПОРТУ У СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ВПЛИВУ ТА РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДЛЯ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	455
Головацький Н.Т. ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	460
Гончаренко Г.А. ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ ДЕФІНІЦІЙ «ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА» І «КІБЕРБЕЗПЕКА».....	466
Грін О.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСІ (ЗАКАРПАТТІ) У 1919–1926 РОКАХ.....	472
Діордіца І.В., Дараган О.В., Соловійов А.С. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР В ПАРИЖІ 2024 РОКУ.....	479
Дубовик О.В. ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ РОЛЬ В ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВИХ ІНСТАНЦІЙ.....	485

Жданова К. ПЕВНІ АСПЕКТИ ПОЄДНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА» ТА «СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ.....	493
Кальник В.В. ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	497
Кантор Н.Ю. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЗАВДАНЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	502
Кіяшко Ю.М. ПРІОРИТЕТНІ ЗАГРОЗИ СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОГЛЯДИ НА ХАРАКТЕР ТА ЇХНЮ ТИПОЛОГІЗАЦІЮ.....	507
Коваленко В.В. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ЗАСАДАХ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ».....	514
Когут В.М. СТРАТЕГІЯ VISION ZERO ТА ЇЇ ЦІЛІ.....	520
Корнева Т.В., Рогозіннікова К.С. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ КОНТРАБАНДИ ТОВАРІВ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ НАПОВНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.....	527
Лавренко А.І. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	532
Лук'яненко В.О. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РІЗНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ СУДОВОЇ ПОМИЛКИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	536
Лютіков П.С., Дрофич Ю.В. ПРАВИЛА ПЕРЕДАННЯ АРЕШТОВАНОГО МАЙНА В УПРАВЛІННІ АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ РОЗШУКУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ АКТИВІВ ТА ЙОГО ПОВЕРНЕННЯ ВЛАСНИКУ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПОРУШНОСТІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ.....	543
Марініч В.К., Миклуш М.І. ЗНЯТТЯ АРЕШТУ, НЕПРАВОМІРНО НАКЛАДЕНОГО ДЕРЖАВНИМ АБО ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ НА ТРАНСПОРТНИЙ ЗАСІБ ОСОБИ, ЯКА НЕ Є БОРЖНИКОМ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	549
Марініч В. К., Миклуш М. І., Голуб С. М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ. ЧАСТИНА 6: ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙОМУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	567
Марущак О.А. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ.....	580
Назарко А.А. МИТНІ КОМПЕТЕНЦІЇ В УКРАЇНІ: ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	587
Поливанюк В.Д., Жбанчик А.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	593
Процько М.І. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ ЩОДО ДОСТУПУ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ.....	598
Рой О.В. ПОНЯТТЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО АКТУ, ЯК ПРЕДМЕТУ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ.....	604
Самара В.С. ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА СУТНІСТЬ ПРИНЦИПУ КАСАЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	610
Середа В.В., Кісіль З.Р. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УЧИНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР.....	616
Сливка М.М. ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ТА ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	624

Товстуха Д.О. РОЛЬ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	628
Фенич Я.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИПИНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	636
Хандога А.В. НОВІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ.....	641
Хребтова А.А. НОРМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	647
Шишкарьова О.Г. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	652
РОЗДІЛ VIII. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Бабайлова Л.М. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ.....	658
Білас Я.Ю. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ ВАГІТНИХ ЖІНОК І ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ ВІКОМ ДО СЕМИ РОКІВ, ЯК ЗАСІБ ПРОБАЦІЇ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	663
Будік І.М. ДЕТЕРМІНАНТИ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ УЧАСНИКИ ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ І ПРЕКУРСОРІВ.....	672
Герасименко О.М. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОТИДІЇ СЛУЖБОЮ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА ОБ'ЄКТАХ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	680
Загиней-Заболотенко З.А., Панченко Н.М. МОЖЛИВІСТЬ ЗВОРотної ДІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ СУДОВОГО ТЛУМАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ В КОНТЕКСТІ ЙОГО ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ.....	688
Зінсу О.І. ПОМСТА ЯК МОТИВ ФОРМУВАННЯ, ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	694
Ісаєнко Є.Г. ПЕРешКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ: СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ТА БЕЗПОСЕРЕДНІ ОБ'ЄКТИ.....	702
Киргізова В.С. ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ У ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ ТА ЗАКОНОДАВСТВІ, ЇХ ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ.....	710
Ліховіцький Я.О. ПЕРешКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ОХОРОНИ: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	716
Мовчан Р.О., Дудоров О.О. ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ «БУРШТИНОВИМ» ЗЛОВЖИВАННЯМ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ.....	723
Попович О.В., Томаш Л.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОЇ МОДЕЛІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ЗАБОРОНИ КОНТРАБАНДИ.....	731
Сень І.З. ПІДСТАВА НЕОБХІДНОЇ ОБОРОНИ: АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	737
Сокол М.В., Старко О.Л. НЕЗАКОННА ПОРУБКА АБО НЕЗАКОННЕ ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗБУТ ЛІСУ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	744
Старко О.Л. АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ СТ. 114-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ (НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ, ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЕННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ).....	752

Стецюк С.С. ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ VS СПІВУЧАСТЬ В УХИЛЕННІ ВІД ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ..... **757**

Ткаченко О., Олефір Л., Дудка Н. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА СКЛАДОВА АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОБАЦІЇ..... **765**

РОЗДІЛ ІХ. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Вовчок Р.Ю. ВИКОРИСТАННЯ НЕГЛАСНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНАМ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ..... **771**

Головко Б.Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ НА ЕТАПІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ..... **780**

Гулько А.А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯМ БЕЗПІЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТУ В ХОДІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ АБО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ..... **785**

Гусев Ю.М. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КРАДІЖКИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ІЗ КУЛЬТОВИХ СПОРУД..... **791**

Жуков А.А. ДІЯЛЬНІСТЬ З ВІЯВЛЕННЯ, РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ..... **799**

Крижановський А.С. НОВИЙ ПОГЛЯД НА МОДЕЛІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НА ОСНОВІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ..... **809**

Куций В.В. ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАЙНЯТТЯ РИБНИМ, ЗВІРИНИМ АБО ІНШИМ ВОДНИМ ДОБУВНИМ ПРОМИСЛОМ..... **815**

Ніколенко Л.М. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН..... **820**

Пирожкова Ю.В., Верлос Н.В., Мельковський О.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПОТЕРПІЛИХ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ, УЧИНЕНИХ ЧЛЕНАМИ МОЛОДІЖНИХ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП (ОБ'ЄДНАНЬ)..... **825**

Скречко М.-М.А. ПРОЦЕСУАЛЬНЕ РІШЕННЯ ДЕТЕКТИВА ПРО ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ..... **831**

Шульгін С.О. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПРОГОЛОШЕННЯ СТОРОНОЮ ЗАХИСТУ ЗАЯВИ ПРО ПРОВОКАЦІЮ ЗЛОЧИНУ: НАУКОВИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ..... **838**

РОЗДІЛ Х. СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Заборовський В.В., Реплюк Н.М. МІНІМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ТА РОЗРАХУНКОВИЙ ПЕРІОД ЇХ НАРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ..... **845**

РОЗДІЛ ХІ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Ахмедов Е.М. СУТНІСТЬ МЕТОДУ EX AEQUO ET BONO І ПРАВИЛА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ..... **851**

Безсмертнюк Т.П. МІЖНАРОДНІ ТУРИСТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ПРАВОВИЙ СТАТУС, КЛАСИФІКАЦІЯ, ЗНАЧЕННЯ..... **861**

Бірюков Р.М. ЗАРОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ ЗІ СТВОРЕННЯМ ГРУПИ ТРЕВІ..... **867**

Бринзанська О.В. ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ НАВКОЛИШНЬОМУ ПРИРОДНЬОМУ СЕРЕДОВИЩУ ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІН ДО СТ. 7 СТАТУТУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ.....	873
Гавриленко В.В. СИСТЕМА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ НОРМ ТА ПРИНЦИПІВ – ОСНОВА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	879
Горобець Н.С. МІЖНАРОДНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СТАНДАРТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ВИКРИВАЧІВ.....	887
Капітан О.І., Саміло А.В. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ЯК РЕЗУЛЬТАТ ВИКЛИКІВ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	892
Ковалів М.В., Єсімов С.С. ОДНОСТОРОННІ АКТИ ДЕРЖАВ У МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ.....	900
Кононенко В.П., Чернецька О.В., Фокін Я.Ф. ЕКОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ МІЖ УКРАЇНОЮ І ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	906
Кузьмін Е.Е. МЕТАМОРФОЗИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ПОКАРАННЯ У МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	911
Назаренко Я.Л. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АВІАПЕРЕВІЗНИКА ПЕРЕД ПАСАЖИРОМ.....	917
Пашинна Л.В. ВЗАЄМОДІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	922
Фурманенко І.Р. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ.....	929
РОЗДІЛ XII. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
Белова М.В., Белов Д.М. ГУМАНІСТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ: ДІАЛЕКТИКА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	933
Коваль І.М. ПРАВОМІРНЕ САМОТВЕРДЖЕННЯ ОСОБИ У СУСПІЛЬСТВІ.....	939
РОЗДІЛ XIII. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ НАУКИ	
Пашинський А.П. ПОРЯДОК ВІДБОРУ ДЕКЛАРАЦІЙ НА ПОВНУ ПЕРЕВІРКУ НАЗК: НОВЕЛИ ТА ВИКЛИКИ.....	943

CONTENTS

SECTION I. THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINES

Yermolenko D.O. FEATURES OF THEORETICAL APPROACHES TO THE CATEGORY «ABUSE OF LAW» IN THE COUNTRIES OF THE ANGLO-AMERICAN LEGAL FAMILY.....	19
Kovalchuk I.V. THE PLACE OF CUSTOMS LAW IN THE LAW SYSTEM OF UKRAINE.....	24
Kotenko M.V. THEORETICAL AND LEGAL RESEARCH OF INTELLECTUAL PROPERTY: CURRENT STATE AND COGNITIVE CHALLENGES.....	30
Nalyvaiko O.I. INFLUENCE OF THE TRANSFORMATION OF THE LEGAL SYSTEM OF UKRAINE ON THE DEVELOPMENT OF THE THEORY OF THE STATE AND LAW.....	36
Nalyvaiko I.O. EVOLUTION OF SOCIAL STANDARDS AND GUARANTEES IN THE LEGAL SYSTEM OF UKRAINE: CURRENT CHALLENGES AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	42
Oliinyk A.V. CODIFICATION AS A WAY OF SYSTEMATIZING THE LEGISLATION OF UKRAINE.....	48
Popovych T.P. THE CATEGORY OF LEGAL OBLIGATION IN THE JUDICIAL PRACTICE OF THE ECTHR.....	52
Syrota D.I., Khrebtova A. A., Ivanov A.I. INTEGRATION OF LEGAL DATABASES IN THE CONTEXT OF EU ACCESSION ASPIRATIONS.....	58
Chapliuk O.I. «URGENCY» AND «EMERGENCY» IN THE SYSTEM OF LAW-MAKING PROCCES: CONCEPTUAL AND CATEGORICAL DIMENSION.....	63
SECTION II. CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW	
Bysaga Yu.M., Bielova M.V., Fridmanskyy R.M. LAW ENFORCEMENT BODIES IN THE MECHANISM OF FUNCTIONING OF STATE POWER.....	69
Bysaga Yu.M. ELECTRONIC COMMERCE AS A TOOL FOR IMPLEMENTATION OF THE CONSTITUTIONAL RIGHT TO BUSINESS ACTIVITY.....	75
Zozulya E.V. JUSTICE AS A MEANS OF ENSURING OF THE RULE OF LAW PRINCIPLE IMPLEMENTATION.....	83
Kunenko I.S. THE RELATIONSHIP BETWEEN JUSTICE AND THE POLICE: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS.....	88
Martseliak O.V. THE MILITARY OMBUDSMAN AS AN INSTITUTIONAL GUARANTEE FOR THE PROTECTION OF MILITARY PERSONNEL RIGHTS (BASED ON FOREIGN EXPERIENCE).....	94
Medianyuk I.S. MECHANISMS OF RESTORATION OF PUBLIC AUTHORITIES AND JUSTICE IN THE DE-OCCUPIED TERRITORIES OF UKRAINE: THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS.....	101
Monastyrskyy M.V. EXTRAORDINARY PARLIAMENTARY ELECTIONS IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW.....	106
Nishchymna S.O. EFFECTIVE JUSTICE AS A LAW-BASED STATE FEATURE.....	114
Prudkyi B. CURRENT ISSUES OF LEGAL REGULATION ON POLITICAL ADVERTISING IN ELECTION CAMPAIGNS IN SOCIAL MEDIA.....	118

Startsev E.H. THE APPLICATION OF THE CONSTITUTION OF UKRAINE DURING THE SETTLEMENT OF CIVIL AND ECONOMIC CASES IN TERMS OF COMPENSATION FOR PROPERTY DAMAGE IN THE CASE OF DECISIONS ON EXEMPTION FROM CRIMINAL LIABILITY ON THE BASIS OF ART. 49 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE.....	124
Tereshchenko I.O. THE RIGHT TO EDUCATION UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE.....	130
SECTION III. CIVIL LAW AND CIVIL PROCEEDINGS; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW	
Bevza A. STATE OF SCIENTIFIC RESEARCH PROBLEMS OF JUDICIAL PROCEEDINGS IN CIVIL JURISDICTION.....	135
Golovach A.Yo. CLAIM IN A CIVIL PROCEEDING ANCIENT ROME.....	142
Deiak I.S. REDRESS FOR THE NON-PECUNIARY DAMAGE IN CASE OF EXCEEDINGLY LONG NON-EXECUTION OF THE FINAL JUDGEMENT.....	147
Dzhuga M.V. THE DISPUTE ABOUT THE LAW IN THE CLAIM ABOUT THE APPEAL OF NOTARIAL DEEDS OR THE REFUSAL TO EXECUTE THEM.....	155
Ilchenko I.P. PROBLEMS OF ENFORCEMENT OF COURT DECISIONS ON RECOVERY OF SPOUSAL MAINTENANCE ABROAD: LEGAL AND PRACTICAL OBSTACLES.....	163
Kolos I.V. HISTORICAL AND LEGAL ASPECTS OF CORPORATE GOVERNANCE IN LLCs ACCORDING TO THE LEGISLATION OF POLAND AND UKRAINE.....	169
Krasovskyi O.O. THE NATIONAL DOCTRINE OF GOOD FAITH IN CIVIL PROCEEDINGS: A REVIEW OF THE MAIN SCIENTIFIC WORKS.....	175
Kroitor V.A. SPECIFIC FEATURES OF DEFINING INHERITANCE AS ESCHEATED WITHIN CIVIL LAW DOCTRINE AND LEGAL ENFORCEMENT PRACTICE.....	182
Lytvynenko Ye.V., Tverdokhlib Y.V. PROBLEMS OF COPYRIGHT PROTECTION FOR GAMING CONTENT.....	187
Markovych Kh.M., Shardakova A.S. GENDER EQUALITY IN FAMILY RELATIONS: LEGAL ASPECTS OF PROTECTING THE RIGHTS OF WOMEN AND MEN IN MARRIAGE.....	193
Markovych Kh.M. LEGAL ASPECTS OF CHILDREN'S PRIVACY ON THE INTERNET: BALANCE BETWEEN PROTECTION AND FREEDOM.....	199
Panchenko S.V. THE PRINCIPLES OF THE EXERCISE OF CIVIL RIGHTS IN THE DYNAMICS OF CONTRACTUAL OBLIGATIONS.....	204
Pecherova N.H. PECULIARITIES OF THE CONTRACT ON THE CREATION TO ORDER OF OBJECTS OF RELATED RIGHTS UNDER THE LEGISLATION OF UKRAINE.....	210
Piddubna V.F. FEATURES OF THE REGULATION OF THE LEGAL STATUS OF PUBLIC LAW LEGAL ENTITIES IN FRANCE.....	218
Piddubna V.F. TYPES OF LEGAL ENTITIES UNDER PUBLIC LAW IN GERMAN DOCTRINE AND LEGISLATION.....	224
Sydorenko D. FULFILLMENT OF PARENTS' OBLIGATION TO CARRY OUT CHILD EDUCATION (GERMANY'S EXPERIENCE).....	231
Smolovyi A.V. LEGAL ASPECTS OF CIVIL LIABILITY OF HEALTHCARE PROFESSIONALS FOR VIOLATION OF PATIENTS' RIGHTS IN THE COURSE OF PROVISION OF MEDICAL SERVICES: CURRENT CHALLENGES AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT OF LEGISLATION.....	236
Tarasiuk A.Yu. IMAGE OF A PERSON AS A OBJECT OF SCIENTIFIC AND LEGAL COGNITION.....	241

Filiuk O.S. LEGAL ANALYSIS OF THE CONTRACT ON NON-DISCLOSURE OF COMMERCIAL INFORMATION.....	245
Chumak R.V. COMPENSATION OF PAYMENT OF A PENALTY FOR IMPROPER PERFORMANCE (NON-PERFORMANCE) OF THE DUTIES BY THE PARTIES TO LEGAL SERVICES SUPPLY AGREEMENT.....	249
SECTION IV. ECONOMIC LAW, ECONOMIC PROCEDURAL LAW	
Baranovska V.M. INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION IN UKRAINE UNDER MARTIAL LAW.....	255
Dolhert V.V. CERTAIN ASPECTS OF LEGAL SUPPORT OF ESG-STRATEGY AT THE ENTERPRISE.....	260
Dyakulych O.O. TRENDS AND PROSPECTS OF INVESTIGATING CASES OF ANTICOMPETITIVE CONCERTED ACTIONS IN THE FORM OF SIMILAR ACTIONS IN THE LIGHT OF ANTITRUST REFORM.....	266
Yershova Yu.O. SOME ISSUES OF STATE POLICY IN THE FIELD OF RELOCATION OF BUSINESS ENTITIES UNDER THE INFLUENCE OF ECONOMICALLY DANGEROUS EVENTS.....	271
Kulyk O.I. ECONOMIC LEGAL PERSONALITY OF VIRTUAL ASSETS SERVICE PROVIDERS: CONCEPT AND ELEMENTS.....	282
Kutsevol D. CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE FIELD OF ORGANIZING AND CONDUCTING GAMBLING.....	288
Markulinets A.A. MODERN LEGAL APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF THE TERM «ELECTRONIC COMMERCE»: INTERNATIONAL AND NATIONAL DIMENSIONS.....	298
Novikova Y.O. M&A CONTRACTS IN UKRAINE: LEGAL REGULATION AND THE MECHANISM OF THEIR CONCLUSION.....	307
Osinska O.A. ECONOMIC AND LEGAL REGULATION OF RESIDENT ACTIVITIES OF DIYA CITY.....	316
Patskan V.V. PROTECTION OF THE RIGHTS OF FOREIGN INVESTORS DURING THE STATE OF WAR IN UKRAINE.....	322
Salihov O.O. PRODUCER RESPONSIBILITY ORGANIZATION HOW NON-PROFIT ORGANIZATIONS.....	327
Filatov V.A. PROBLEMATIC ASPECTS OF COVERING COSTS RELATED TO INSOLVENCY PROCEEDINGS.....	334
Tsymbal V.O. CHARACTERISTICS OF THE LEGAL STATUS OF AN INDIVIDUAL ENTREPRENEUR.....	344
Shvydka T.I., Lozova A.A. THE FINE AS A FORM OF LIABILITY FOR ANTI-COMPETITIVE CONCERTED ACTIONS: NOVELTIES OF THE COMPETITION LEGISLATION OF UKRAINE AND REVIEW OF THE AMCU PRACTICE.....	349
SECTION V. LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW	
Boldyzhzar S.M., Khokhlova I.V. SOCIAL ENTREPRENEURSHIP: AN INNOVATIVE TOOL FOR SOLVING SOCIAL PROBLEMS IN UKRAINE.....	356
Burka A.V., Vakariuk L.V. ONLINE HARASSMENT IN LABOR RELATIONS.....	361
Dosin B.V. LEGISLATIVE REGULATION OF RELATIONS SOCIAL DIALOGUE.....	366
Pylypenko P.D., Burak V.Ya. GUARANTEES OF SOCIAL PROTECTION OF PERSONS WITH DISABILITIES AS A COMPONENT OF OFFICIAL LEGAL STATUS.....	371

Polianskyi A.P. REGARDING THE EMPLOYMENT OF PERSONS WITH DISABILITIES.....	379
Pushkarov Ye.K. SPORTSMAN'S EMPLOYMENT CONTRACT: PROBLEMATIC ISSUES AND PROSPECTS FOR THEIR SOLUTION.....	385
Synchuk S.M., Lasko I.M. SOCIAL DIALOGUE AS A CONTRACTUAL TOOL FOR REGULATING THE RIGHT TO WORK.....	390
SECTION VI. LAND LAW; AGRARIAN LAW; ENVIRONMENTAL LAW; NATURAL RESOURCES LAW	
Balyuk G.I., Kovalchuk T.G., Pozniak E.V. MODERN LEGAL PROBLEMS OF HUMAN HEALTH PROTECTION: FROM COMPLEX APPROACHES TO PRACTICAL SOLUTIONS.....	396
Dudash M.G. REDUCTION OF THE TAX BURDEN AS A MECHANISM FOR STIMULATING BUSINESS DEVELOPMENT IN RURAL AREAS.....	406
Korniienko G.S. AGRICULTURAL POLICY IN THE FIELD OF INNOVATION AND DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL EXPORTS: LEGAL FRAMEWORK.....	412
Krugovyy S.V. USE OF WATER BODIES FOR FISH FARMING: LAND AND LEGAL ASPECTS.....	418
Rahulin I.Yu. THE USE OF AQUATIC BIORESOURCES AS A FACTOR IN ENSURING UKRAINE'S FOOD SECURITY: LEGAL ASPECTS.....	423
Shulha M.V., Leiba L.V. HISTORICAL AND LEGAL ASPECTS OF THE USE OF LAND PLOTS FOR HORTICULTURE.....	428
SECTION VII. ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE; FINANCIAL LAW; INFORMATION LAW	
Byshovets Y.P. «TAX OPTIMIZATION» AND ITS DIFFERENCE FROM «TAX PLANNING».....	435
Bubleinyk V.A. Legesa E.O. SCIENTIFIC CONCEPTS OF DEVELOPMENT OF PUBLIC SERVICES IN UKRAINE.....	444
Veselov M.Yu., Pylypiv R.M., Volkova D.M. INTERNATIONAL PRACTICE OF STATE REGULATION IN THE FIELD OF GAMBLING.....	450
Hankevych K.B. STATE SPECIAL TRANSPORT SERVICE IN THE SYSTEM OF SUBJECTS OF THE MINISTRY OF DEFENSE OF UKRAINE: DIRECTIONS OF INFLUENCE AND THE ROLE OF PUBLIC ADMINISTRATION FOR THEIR IMPLEMENTATION.....	455
Holovatskiy N.T. ISSUES OF PERSONAL DATA PROTECTION WHEN USING CLOUD TECHNOLOGIES.....	460
Goncharenko G.A. TO THE PROBLEM OF DEFINING AND DISTINGUISHING THE DEFINITIONS OF «INFORMATION SECURITY» AND «CYBER SECURITY».....	466
Hrin O.O. REGULATORY AND LEGAL REGULATION OF THE PROCESS OF FORMATION OF ADMINISTRATIVE AUTHORITIES AND MANAGEMENT IN SUBCARPATHIAN RUS (TRANSCARPATHIA) IN 1919–1926.....	472
Diorditsa I.V., Daragan O.V., Soloviov A.S. LEGAL ASPECTS OF ENSURING STATE SECURITY OF UKRAINE WITH THE HELP OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE LIGHT OF THE EXPERIENCE OF THE OLYMPIC GAMES IN PARIS 2024.....	479
Dubovyk O.V. INFORMATION TECHNOLOGY AND ITS ROLE IN THE ACTIVITIES OF JUDICIAL INSTITUTIONS.....	485
Zdanova K. CERTAIN ASPECTS OF COMBINATION OF PRACTICAL DISCIPLINES «FIRE TRAINING» AND «SPECIAL PHYSICAL TRAINING» IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION WITH SPECIFIC LEARNING CONDITIONS.....	493

Kalnyk V.V. PRINCIPLES OF THE ADMINISTRATIVE PROCESS: THEORETICAL BASICS AND LAW ENFORCEMENT.....	497
Kantor N.Yu. BASIC APPROACHES TO UNDERSTANDING THE OBJECTIVES OF ADMINISTRATIVE LAW.....	502
Kiiashko Yu.M. PRIORITY THREATS TO THE ECONOMIC SECURITY SYSTEM OF UKRAINE IN WARTIME CONDITIONS: CONCEPTUAL VIEWS ON THEIR NATURE AND TYPOLOGY.....	507
Kovalenko V.V. STATE POLICY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT ON THE BASIS OF THE «GREEN ECONOMY».....	514
Kohut V.M. THE VISION ZERO STRATEGY AND ITS GOALS.....	520
Korneva T.V., Rohozinnikova K.S. PECULIARITIES OF THE CRIMINALIZATION OF SMUGGLING OF GOODS AND ITS IMPORTANCE FOR FILLING THE STATE BUDGET.....	527
Lavrenko A.I. FOREIGN EXPERIENCE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF DISCRETIONARY POWERS IN THE BRANCH OF LAND RELATIONS.....	532
Lukianenko V.O. LEGAL ANALYSIS OF DIFFERENT APPROACHES TO UNDERSTANDING THE PHENOMENON OF MISCARRIAGE OF JUSTICE IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS.....	536
Liutikov P.S., Drofych I.V. RULES FOR THE TRANSFER OF SEIZED PROPERTY TO THE MANAGEMENT OF THE ASSET RECOVERY AND MANAGEMENT AGENCY OF UKRAINE AND ITS RETURN TO THE OWNER IN THE CONTEXT OF ENSURING THE INVIOABILITY OF PROPERTY RIGHTS.....	543
Marinich V.K., Myklush M.I. REMOVING THE ARRESTS UNLAWFULLY SEIZED BY THE STATE OR PRIVATE ENFORCEMENT OFFICER ON THE VEHICLE THAT BELONGS TO ONE WHO IS NOT A DEBTOR UNDER ENFORCEMENT PROCEEDINGS.....	549
Marinich V.K., Myklush M.I., Holub S.M. LEGAL REGULATION OF EDUCATION IN UKRAINE. PART 6: FEATURES OF ADMISSION TO HIGHER EDUCATION IN UKRAINE.....	567
Marushchak O.A. LEGAL REGULATION OF THE INTERNATIONAL ACTIVITIES OF THE MINISTRY OF YOUTH AND SPORTS OF UKRAINE.....	580
Nazarko A.A. CUSTOMS COMPETENCIES IN UKRAINE: EMBRACING INNOVATION FOR ENHANCED EFFICIENCY.....	587
Polyvaniuk V.D., Zhbanchyk A.V. CURRENT ISSUES OF CONDUCTING CLASSES ON FIRE TRAINING OF POLICE OFFICERS UNDER MARTIAL LAW.....	593
Protsko M.I. CONCEPTS AND SIGNS OF A PUBLIC LEGAL DISPUTE REGARDING THE ACCESS OF CITIZENS OF UKRAINE TO THE DIPLOMATIC SERVICE.....	598
Roi O.V. THE CONCEPT OF AN INDIVIDUAL ACT AS THE SUBJECT OF A PUBLIC LEGAL DISPUTE.....	604
Samara V.S. THE CONCEPT AND LEGAL NATURE OF THE PRINCIPLE OF CASSATION APPEAL IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS OF UKRAINE.....	610
Sereda V.V., Kisil Z.R. PREVENTION OF CORRUPTION IN THE ACTS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE: ADMINISTRATIVE AND LEGAL DIMENSION.....	616
Slyvka M.M. THE CONCEPT OF STATE FINANCIAL CONTROL AND THE LEGAL STATUS OF THE SUBJECTS OF ITS PROVISION.....	624
Tovstukha D.O. THE ROLE OF TAX POLICY IN ENSURING THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE STATE.....	628
Fenych Y.V. SOME ASPECTS OF TERMINATION OF CIVIL SERVICE IN UKRAINE AND IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION.....	636

Handoga A.V. NEW APPROACHES TO THE IMPLEMENTATION OF SUPERVISORY POWERS IN CAPITAL MARKETS AND ORGANIZED COMMODITY MARKETS.....	641
Khrebtova A.A. THE NORMS OF ADMINISTRATIVE LAW AS A FORM OF IMPLEMENTATION OF PUBLIC ADMINISTRATION.....	647
Shyshkarova O.G. FOREIGN EXPERIENCE OF EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF POLICE ACTIVITY AND THE POSSIBILITY OF ITS IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	652
SECTION VIII. CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL ENFORCEMENT LAW	
Babailova L.M. CRIMINAL LIABILITY FOR THE DESTRUCTION OR DAMAGE OF FLORA.....	658
Bilas Ya.Yu. EXEMPTION FROM SERVING A SENTENCE WITH PROBATION FOR PREGNANT WOMEN AND WOMEN WITH CHILDREN UNDER THE AGE OF SEVEN AS A MEANS OF PROBATION: SPECIFIC PROBLEMS OF APPLICATION PRACTICE.....	663
Budik I.M. DETERMINANTS OF CRIMES COMMITTED BY MEMBERS OF CRIMINAL ORGANIZATIONS IN THE SPHERE OF CIRCULATION OF NARCOTIC DRUGS, PSYCHOTROPIC SUBSTANCES, THEIR ANALOGUES AND PRECURSORS.....	672
Gerasimenko O.M. PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE COMBAT OF CRIMINAL OFFENSES BY THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE AT CRITICAL INFRASTRUCTURE FACILITIES.....	680
Zahyney-Zabolotenko Z.A., Panchenko N.M. POSSIBILITY OF RETROACTIVE EFFECT OF JUDICIAL INTERPRETATION OF CRIMINAL LAW IN THE CONTEXT OF ITS LEGAL CERTAINTY.....	688
Zinsu O.I. THE REVENGE AS A MOTIVE FOR BECOMING AND COMMITTING DOMESTIC VIOLENCE.....	694
Isaienko Ye.H. INTERFERENCE WITH THE LEGAL PROFESSIONAL ACTIVITIES OF JOURNALISTS: PUBLIC DANGER AND IMMEDIATE OBJECTS.....	702
Kyrhizova V.S. CONCEPT OF ECONOMIC CRIMES IN LEGAL DOCTRINE AND LEGISLATION, THEIR DIFFERENTIATION.....	710
Likhovitskyi J.O. OBSTRUCTION THE LEGAL ACTIVITIES OF SECURITY PERSONNEL: FEATURES OF NORMATIVE REGULATION.....	716
Movchan R.A., Dudorov O.O. LEGAL REMEDIES AGAINST AMBER ABUSE: PROBLEMS OF IMPLEMENTATION AND OPTIMIZATION.....	723
Popovych O., Tomash L. PECULIARITIES OF THE LEGISLATIVE MODEL OF THE CRIMINAL LAW PROHIBITION OF SMUGGLING.....	731
Sen I.Z. THE GROUND FOR NECESSARY DEFENCE: ANALYSIS OF LEGAL POSITIONS OF THE SUPREME COURT.....	737
Sokol M.V., Starko O.L. ILLEGAL LOGGING OR ILLEGAL TRANSPORTATION, STORAGE, SALE OF FOREST: CRIMINAL AND LEGAL CHARACTERISTICS OF THE ENVIRONMENTAL OFFENSE.....	744
Starko O. ANALYSIS OF THE PRACTICE OF APPLICATION OF ARTICLE 114-2 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE (UNAUTHORIZED DISSEMINATION OF INFORMATION ON THE SENDING, MOVEMENT OF WEAPONS, ARMAMENTS AND AMMUNITION TO UKRAINE, MOVEMENT, MOVEMENT OR DEPLOYMENT OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE OR OTHER MILITARY FORMATIONS FORMED IN ACCORDANCE WITH THE LAWS OF UKRAINE, COMMITTED UNDER MARTIAL LAW OR A STATE OF EMERGENCY).....	752
Stetsiuk S.S. OBSTRUCTION OF THE LAWFUL ACTIVITIES OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AND OTHER MILITARY FORMATIONS VS. COMPLICITY IN EVASION OF MILITARY SERVICE DURING MOBILIZATION: PROBLEMS OF QUALIFICATION IN JUDICIAL PRACTICE.....	757
Tkachenko O., Olefir L., Dudka N. REGULATORY AND LEGAL COMPONENT OF ADMINISTRATIVE REGULATION OF PROBATION.....	765

SECTION IX. CRIMINAL PROCEDURE AND FORENSICS; FORENSIC EXAMINATION OPERATIONAL SEARCH ACTIVITIES

Vovchok R.Yu. USING OF SECRET COOPERATION IN COMBATING CORRUPTION CRIMES: PROBLEMATIC ISSUES OF COURT PRACTICE.....	771
Holovko B.Yu. ORGANIZATION AND IMPLEMENTATION OF JUDICIAL CONTROL AT THE STAGE OF PRE-TRIAL INVESTIGATION IN FOREIGN COUNTRIES.....	780
Hunko A.A. FEATURES OF THE USE OF UNMANNED AIRCRAFT DURING THE INSPECTION OF THE SCENE OF THE INCIDENT DURING THE INVESTIGATION OF VIOLATIONS OF THE ROAD SAFETY RULES OR VEHICLE OPERATION.....	785
Gusev Yu.M. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF CRIMINALISTICS CHARACTERIZATION OF THEFT OF CULTURAL VALUES FROM RELIGIOUS BUILDINGS.....	791
Zhukov A.A. ACTIVITIES FOR DETECTION, DISCLOSURE AND INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES.....	799
Kryzhanovskiy A.S. A NEW LOOK AT MODELS OF PRE-TRIAL INVESTIGATION BASED ON INFORMATION TECHNOLOGY SUPPORT.....	809
Kutsiy V.V. CIRCUMSTANCES TO BE ESTABLISHED DURING THE INVESTIGATION OF ILLEGAL EMPLOYMENT IN FISH, GAME OR OTHER WATER EXTRACTIVE FISHING.....	815
Nikolenko L.M. THE USE OF ELECTRONIC EVIDENCE IN THE CRIMINAL PROCESS OF FOREIGN COUNTRIES.....	820
Pyrozhkova Yu.V., Verlos N.V., Melkovskiy O.V. ENSURING THE RIGHTS OF VICTIMS DURING THE INVESTIGATION OF CRIMES AGAINST LIFE AND HEALTH COMMITTED BY MEMBERS OF YOUTH INFORMAL GROUPS (ASSOCIATIONS).....	825
Skrechko M.-M.A. PROCEDURAL DECISION OF THE DETECTIVE TO START A PRE-TRIAL INVESTIGATION: SOME PROBLEMATIC ISSUES.....	831
Shulgin S.O. LEGAL CONSEQUENCES OF THE STATEMENT OF PROVOCATION BY THE DEFENSE PARTY: SCIENTIFIC AND PRACTICAL ASPECTS.....	838
SECTION X. JUDICIAL SYSTEM; THE PROSECUTION SERVICE AND ADVOCACY	
Zaborovskyy V.V., Replyuk N.M. THE MINIMUM NUMBER OF POINTS AND THE CALCULATION PERIOD OF ACCRUAL AS ELEMENTS OF THE MECHANISM FOR IMPROVING THE QUALIFICATIONS OF LAWYERS.....	845
SECTION XI. INTERNATIONAL LAW	
Ahmadov E.M. THE ESSENCE OF THE EX AEQUO ET BONO METHOD AND THE RULES OF ITS APPLICATION FOR THE RESOLUTION OF INTERNATIONAL DISPUTES.....	851
Bezsmertniuk T.P. INTERNATIONAL TOURIST ORGANIZATIONS: LEGAL STATUS, CLASSIFICATION, SIGNIFICANCE.....	861
Biriukov R.M. THE EMERGENCE OF INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN EUROPE WITH THE CREATION OF THE TREVI GROUP.....	867
Brynzanska O.V. DAMAGE TO THE NATURAL ENVIRONMENT AS A CRIME AGAINST HUMANITY: PROSPECTS FOR CHANGES TO ART. 7 OF THE STATUTE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT.....	873
Havrylenko V.V. THE SYSTEM OF INTERNATIONAL LEGAL NORMS AND PRINCIPLES – THE BASIS OF LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF NATIONAL LAW ENFORCEMENT BODIES.....	879
Horobets N.S. INTERNATIONAL AND EUROPEAN STANDARDS OF REGULATION OF THE INSTITUTE OF WHISTLEBLOWERS.....	887

Captain O.I., Samilo A.V. INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW AS A RESULT OF CHALLENGES OF ARMED CONFLICTS.....	892
Kovaliv M.V., Yesimov S.S. UNILATERAL ACTS OF STATES IN THE INTERNATIONAL LEGAL SYSTEM.....	900
Kononenko V.P., Chernetska O.V., Fokin Y.F. ENVIRONMENTAL CHALLENGES AND ECONOMIC COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE EU: PROSPECTS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	906
Kuzmin E.E. THE METAMORPHOSIS OF DEFINITION OF PUNISHMENT IN INTERNATIONAL CRIMINAL LAW.....	911
Nazarenko Y.L. INTERNATIONAL LEGAL MECHANISMS FOR ENSURING THE RESPONSIBILITY OF THE AIR CARRIER BEFORE THE PASSENGER.....	917
Pashynna L.V. INTERACTION OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW AND INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS LAW IN THE CONTEXT OF ARMED CONFLICTS.....	922
Furmanenko I.R. COMPETITIVENESS OF DOMESTIC EDUCATIONAL SERVICES ON THE INTERNATIONAL MARKET.....	929
SECTION XII. THE PHILOSOPHY OF LAW	
Bielova M.V., Byelov D.M. HUMANISTIC FOUNDATIONS OF THE LEGAL SYSTEM: DIALECTICS OF THEORY AND PRACTICE IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES.....	933
Koval I.M. LEGITIMATE SELF-AFFIRMATION OF A PERSON IN SOCIETY.....	939
SECTION XIII. CURRENT ISSUES OF MODERN LEGAL SCIENCE	
Pashynskyi A.P. THE PROCEDURE FOR SELECTING DECLARATIONS FOR NACP'S FULL AUDIT: NOVELTIES AND CHALLENGES.....	943

УДК 349.2

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.56>

ОНЛАЙН ХАРАСМЕНТ У ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Бурка А.В.,*доктор філософії, доцентка,**доцентка кафедри приватного права,**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**ORCID: 0000-0001-8038-2958***Вакарюк Л.В.,***доктор юридичних наук, доцентка,**доцентка кафедри приватного права,**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**ORCID: 0000-0003-0263-7665*

Бурка А.В., Вакарюк Л.В. Онлайн харасмент у трудових відносинах.

У статті зазначається, що інтеграція соціальних мереж у наше повсякденне життя призвела до стирання меж між роботою та особистим простором і як наслідок – зростання переслідувань у соціальних мережах. Опираючись на різні статистичні дані, результати міжнародних досліджень, можна стверджувати, що переслідування на роботі, а особливо сексуальні домагання, є складною, невирішеною проблемою для багатьох компаній у всьому світі, а постійне зростання віддаленої роботи, яке розпочалося під час пандемії, прямо пропорційно призводить до збільшення скарг на агресивні дії в інтернеті.

Автори статті звертають увагу на те, що переслідування в соціальних мережах на робочому місці не обов'язково мають обмежуватися традиційним робочим часом, а переслідувачем може бути не лише колега, керівник, технічний персонал, а й клієнт, постачальний тощо.

Щоб ефективно боротися з домаганнями на робочому місці, організації насамперед повинні розробити політику нетерпимості до харасменту чи будь-яких інших форм дискримінації, запроваджувати культуру емпатії. Разом з тим однієї політики чи навчань недостатньо, якщо буде відсутній детально прописаний та дієвий механізм звернення до керівника чи уповноваженого органу на підприємстві для повідомлення про факт харасменту.

У статті проаналізовано зарубіжний та національний досвід порядку звернення осіб для повідомлення про факт харасменту та захисту порушених прав. Зроблено висновок, що оскільки українське законодавство не надає визначення харасменту, не встановлює відповідальності за такі дії, то працівники мають можливість захищати свої права фактично лише в межах Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок» та Закону Укра-

їни «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Тому нині фактично гостро стоїть питання про доповнення національного законодавства таким терміном як харасмент, визначенням можливих його форм та встановлення відповідальності, як це, наприклад, було здійснено щодо мобінгу.

Ключові слова: харасмент, переслідування, дискримінація, трудові правовідносини, працівник, роботодавець, захист трудових прав.

Burka A.V., Vakariuk L.V. Online harassment in labor relations.

The article notes that the integration of social media into our daily lives has led to the blurring of the boundaries between work and personal space and, as a result, the growth of harassment on social media. Based on various statistics and international studies, it can be argued that harassment at work, especially sexual harassment, is a complex, unresolved problem for many companies around the world, and the constant growth of remote work that began during the pandemic directly leads to an increase in complaints about aggressive actions on the Internet.

The authors of the article point out that harassment on social media in the workplace does not have to be limited to traditional working hours, and the harasser can be not only a colleague, manager, or technical staff, but also a client, supplier, etc.

To effectively combat harassment in the workplace, organizations must first develop a zero-tolerance policy against harassment or any other form of discrimination and cultivate a culture of empathy. However, a policy or training alone is not enough if there is no detailed and effective mechanism for reporting harassment to a manager or an authorized body at the enterprise.

The article analyzes the foreign and national experience of the procedure for reporting

harassment and protecting violated rights. The author concludes that since Ukrainian legislation does not define harassment and does not establish liability for such actions, employees have the opportunity to protect their rights only within the framework of the Law of Ukraine "On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Men and Women" and the Law of Ukraine "On Principles of Prevention and Combating Discrimination in Ukraine". Therefore, the issue of supplementing national legislation with such a term as harassment, defining its possible forms and establishing liability, as was done, for example, with regard to mobbing, is now an urgent one.

Key words: harassment, persecution, discrimination, labor relations, employee, employer, protection of labor rights.

Постановка проблеми. Загальноприйнято вважати, що харасмент – це переслідування, домагання. ООН визначає харасмент як неприйнятну та небажану поведінку, яка може спричинити образу чи приниження іншої особи. Переслідування може мати форму слів, жестів або дій, які дратують, насторожують, ображають, принижують, залякують або які створюють ворожу чи образливу робочу атмосферу й при цьому носять систематичний характер [1].

На офіційному сайті Канадської комісії з прав людини зазначено, що харасмент є формою дискримінації, яка включає будь-яку небажану фізичну або вербальну поведінку, що ображає або принижує вас. Як правило, мова йде про тривалі у часі переслідування, проте серйозні одноразові інциденти також іноді можуть підпадати під це визначення. Переслідування має місце тоді, коли хтось робить небажані зауваження чи жарти щодо вашої раси, релігії, статі, віку, інвалідності чи будь-якої іншої ознаки; погрожує або залякує вас через вашу расу, релігію, стать, вік, інвалідність або будь-яку іншу ознаку; встановлює з вами небажаний фізичний контакт, як-от торкання, поплескування чи щипання [2].

Державна служба України з питань праці визначає харасмент (гарасмент) як форму переслідування, домагання, дискримінації, що включає будь-яку образливу, зневажливу або принизливу для людини (одержувача) фізичну, словесну чи невербальну поведінку [3].

В самому українському законодавстві такий термін, як «харасмент», відсутній, проте в абзаці 6 статті 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» є визначення сексуальних домагань, а в абзаці 7 статті 1 – визначення насильства за ознакою статі, які є формами харасменту [4].

Згідно з новим глобальним дослідженням, яке було проведено у 2022 році Міжнародною організацією праці, більше ніж кожен п'ятий

працевлаштований у всьому світі стикався з однією чи кількома формами насильства або домагань на роботі. Насильство та домагання на робочому місці є широко поширеним явищем. 23% працевлаштованих дорослих, які заявили, що зазнали принаймні однієї форми насильства та домагань, становлять майже 750 мільйонів працівників у всьому світі. Психологічне насильство та переслідування, включаючи образи, погрози, знущання чи залякування, були найбільш поширеними формами серед чоловіків і жінок. У всьому світі 18% працюючих, що становить майже 590 мільйонів працівників, сказали, що зіштовхувалися з цим у своєму трудовому житті [5].

Відповідно до результатів одного із досліджень, яке проводилося у США в 2023 році, переслідування на робочому місці та погана поведінка зачіпають 52% працівників. При цьому офісне середовище є місцем, де більшість працівників (80%) спостерігали або стикалися з невідповідною, незаконною чи неетичною поведінкою [6].

Опираючись на результати ще одного американського дослідження 2023 року, можна стверджувати, що: 1) 75% співробітників були свідками цькування на робочому місці; 2) у 62% випадків переслідування на робочому місці призводять до звільнення жертви; 3) у 70% випадків особа, яка здійснює переслідування/домагання інших і надалі продовжує працювати; 4) у 61% випадків харасмент здійснюють керівники, а у 33% – колеги [7].

Центр статистики Канади з гендерної статистики, різноманітності та інклюзії у співпраці з Канадським центром статистики юстиції та громадської безпеки опублікував дані, відповідно до яких майже 1 з 2 жінок і приблизно 3 з 10 чоловіків повідомляють, що коли-небудь зазнавали домагань або сексуального насильства на робочому місці. Найбільше зазнають домагань або сексуального насильства на робочому місці працівники у віці від 25 до 34 років; люди з обмеженими можливостями та жінки в цілому [8].

Що стосується Європи, то за словами єврокомісара з охорони здоров'я та безпеки харчових продуктів Стелли Кіріакідес, третина випадків сексуальних домагань відбувається на робочому місці. Вона заявила, що в 2023 році половина громадян ЄС зазнали емоційних або психосоціальних проблем за останні 12 місяців, тоді як більше чверті працівників відчувають психологічний тиск і стрес, спричинені або посилені їхньою роботою. Також було зазначено, що боротьба з сексуальними домаганнями та залякуванням на робочому місці є фундаментальною проблемою для безпеки і добробуту робочої сили [9].

Мета дослідження. Здійснити правовий аналіз поняття, тенденцій розвитку, особливос-

тей прояву онлайн харасменту у трудових відносинах та подальшого захисту прав працівників, які зазнали переслідування.

Стан опрацювання проблематики. Правове дослідження харасменту в межах питання гендерної дискримінації, харасменту в освіті, сексуальних домагань у сфері трудових відносин здійснювали Р. Бутинська, Л.М. Загоруй, І.С. Загоруй, В.В. Корсунська, А.В. Кучко, А.Г. Мосейко, проте відсутні дослідження поняття та особливостей онлайн харасменту у трудових відносинах, його форм, впливу на працівників.

Виклад основного матеріалу. У нашу цифрову епоху вплив соціальних мереж неминучий. Це революціонізувало спосіб спілкування, отримання інформації та навіть здійснення покупок. Однак інтеграція соціальних мереж у наше повсякденне життя призвела до стирання меж між роботою та особистим простором і як наслідок – зростання переслідувань у соціальних мережах. Переслідування на роботі, а особливо сексуальні домагання, є складною, невирішеною проблемою для багатьох компаній у всьому світі. Постійне зростання віддаленої роботи, яке розпочалося під час пандемії, прямо пропорційно призводить до збільшення скарг на агресивні дії в інтернеті.

Багато співробітників можуть використовувати платформи соціальних мереж для надсилання повідомлень, електронних листів і публікацій, спрямованих на переслідування або залякування один одного. Наприклад, працівник може надіслати образливе повідомлення, коментар, зображення своєму колезі за допомогою сайтів соціальних мереж.

Віддалена робота лише створила додаткові можливості впливу на тих, хто був порівняно вразливим, хоча, здавалося б, що ситуація має бути абсолютно протилежною. Це насамперед, відбувається тому, що канали, через які здійснюється віддалена робота – текстові повідомлення, телефон, відео – часто не контролюються, не записуються або відбуваються за межами платформ, спонсорованих роботодавцем (робота вдома позбавляє свідків) [10].

Загалом переслідування в мережі «Інтернет» можна визначити як використання інформаційно-комунікаційних технологій особою чи групою осіб для неодноразового заподіяння шкоди іншій особі. Це може включати погрози, збентеження або приниження: вираження дискримінаційних поглядів і переконань, таких як сексизм, расизм, ксенофобія, гомофобія, трансфобія; сексуальні домагання онлайн; кіберпереслідування [11].

Що стосується віртуальних сексуальних домагань, то вони є такою ж проблемою, як і сексуальні домагання в офісі. Сексуальні домаган-

ня онлайн відбуваються, коли роботодавець, колега, керівник використовують інтернет, електронну пошту чи месенджери для надсилання відверто сексуальних повідомлень і запитів працівникам [12].

Онлайн-переслідування також відоме як кіберагресія, кібер-залякування, кібер-переслідування, кіберненависть, кібервиктимізація та девіантна онлайн-поведінка. Це відбувається в таких контекстах, як соціальні медіа (Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok і Twitter тощо), обмін миттєвими повідомленнями (через пристрої, служби електронної пошти, програми та функції обміну повідомленнями в соціальних мережах).

Важливо розуміти, що переслідування в соціальних мережах на робочому місці не обов'язково мають обмежуватися традиційним робочим часом. Незалежно від того, чи робляться коментарі, інші дії під час чи після робочого дня, якщо вони викликають у працівника дискомфорт або відчуття загрози, це вважається домаганням на робочому місці. Ще один важливий момент, на якому варто наголосити, це те, що переслідувачем може бути не лише колега, керівник, технічний персонал, а й клієнт, постачальний тощо.

Онлайн харасмент може спровокувати низку фізичних, психологічних та емоційних наслідків: стрес, тривога та/або панічні атаки; втрата самооцінки; почуття безсилля; зміни режиму сну та харчування; підвищена настороженість і підвищена тривожність; страх за особисту безпеку; зниження академічної та професійної успішності.

Щоб ефективно боротися з домаганнями на робочому місці, організації насамперед повинні розробити політику нетерпимості до харасменту чи будь-яких інших форм дискримінації, запроваджувати культуру емпатії. Навчання та освіта відіграють вирішальну роль у запобіганні домаганням на робочому місці. Забезпечуючи співробітників комплексними навчальними програмами, які охоплюють такі теми, як шанобливе спілкування, розпізнавання домагань і повідомлення про них, організації можуть надати працівникам можливість виступити проти неправомирної поведінки. Постійне навчання гарантує, що працівники знають свої права та обов'язки, сприяє розвитку культури поваги та відповідальності.

Проте однієї політики чи навчань недостатньо, якщо буде відсутній детально прописаний та дієвий механізм звернення до керівника чи уповноваженого органу на підприємстві для повідомлення про факт харасменту.

У тому випадку, якщо працівники знають про неефективність звернень (виходячи з досвіду колег), відчують недовіру, то вони не будуть повідомляти про факт переслідування. Загалом основними причинами неповідомлення

про харасмент є: 1) відсутність довіри; 2) хвилювання за репутацію; 3) страх розголосу; 4) страх помсти. У зв'язку з цим підприємства, установи, організації повинні створювати надійні системи звітності та підтримки, які б забезпечували конфіденційність жертв і захищали їх від помсти. Створюючи для працівників можливості безпечно повідомляти про інциденти та надаючи доступ до таких ресурсів, як консультування та юридична допомога, організації можуть підтримувати їх і заохочувати виступати. В іншому випадку роботодавці ризикують втратити цінних працівників.

Зарубіжний досвід передбачає, що у випадку встановлення факту харасменту, вирішення питання насамперед розпочинається на локальному рівні, шляхом подання скарги/звернення працівником до керівника, уповноваженого органу (на підприємстві). Наступний крок – це звернення до спеціальних уповноважених органів центрального рівня. Таке звернення має місце, якщо заява працівника не була розглянута чи розглянута неналежним чином. Третій етап – звернення до суду. Щодо тривалості судового розгляду таких справ, то це може бути від кількох місяців до кількох років, особливо якщо мова йде про сексуальні домагання. Наведемо декілька прикладів судових справ, в яких мало місце притягнення роботодавців до відповідальності за переслідування в соціальних мережах, блогах і текстових повідомленнях: 1) справа Fгу Electronics (компанія виплатила 2,3 мільйона доларів США за позовом, поданим ЕЕОС (Комісії з рівних можливостей працевлаштування); 2) справа «Мальдонадо-Катала проти муніципалітету Наранхіто» (цькування працівника через Facebook); 3) справа про цькування працівника з інвалідністю у зовнішньому блозі. Суд залишив у силі вердикт у розмірі 1,6 мільйона доларів проти роботодавця, підкресливши важливість втручання роботодавця у випадки цифрових домагань, незалежно від того, чи відбуваються вони безпосередньо в соціальних мережах чи на інших онлайн-платформах [10].

Що стосується українського законодавства, то відповідно до абзацу 5 ч. 2 статті 17 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», на роботодавця покладається обов'язок «вживати заходів щодо унеможливлення та захисту від випадків сексуальних домагань та інших проявів насильства за ознакою статі», а у статті 21-2 перелічені заходи із запобігання насильству за ознакою статі [4].

У статті 22 цього ж Закону передбачено право постраждалої особи звернутися зі скаргою до державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та/або

до суду. Окремо гарантується право надсилання повідомлення про порушення прав, гарантованих Конвенцією ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, до Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок у разі, якщо вичерпані внутрішні засоби правового захисту або якщо застосування таких засобів захисту не виправдано затягується [4]. Окрім цього такий працівник має право на відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди.

Що стосується відповідальності за харасмент, то спеціальної норми, яка б встановлювала кримінальну, адміністративну, цивільну, дисциплінарну відповідальність немає. У Кодексі України про адміністративні правопорушення є лише стаття 173-2, яка передбачає відповідальність серед іншого і за насильство за ознакою статі [13], а у Кримінальному кодексі України – стаття 154 – примушування до вступу в статевий зв'язок [14], проте така форма харасменту як сексуальні домагання, далеко не завжди тотожно зазначеному складу злочину.

Висновки. Постійний стрімкий розвиток цифрових технологій суттєво впливає на процеси організації трудової діяльності, спрощуючи їх і водночас створюючи нові виклики. Одним із таких є онлайн харасмент. Переслідування/домагання на робочому місці не тільки впливають на людей емоційно, але й спричиняють значні фінансові витрати. Численні дослідження демонструють, що харасмент на робочому місці призводить до втрати компаніями мільйонів/мільярдів доларів. Ці витрати включають юридичні збори, плинність кадрів, збільшення кількості прогулів, зниження продуктивності та час, витрачений уповноваженими органами чи особами на розгляд скарг про харасмент. А отже, роботодавці є не менш ніж працівники, зацікавленими у створенні продуктивного та гармонійного робочого середовища. В цьому аспекті трудове законодавство є фундаментальною основою та максимально має бути спрямоване на створення безпечного та інклюзивного робочого середовища з метою захисту прав та інтересів працівників.

Насамперед виникає необхідність у внутрішніх документах чи колективних договорах прописувати політику компанії щодо харасменту, механізм звернення до уповноваженої особи, органу з метою повідомлення про факт домагання, переслідування, порядок розгляду заяви та способи впливу, реагування на особу кривдника.

Оскільки українське законодавство не надає визначення харасменту, не встановлює відповідальності за такі дії, то працівники мають можливість захищати свої права фактично лише в межах Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок» і то, якщо мова буде йти про сексуальні дома-

гання чи насильство за ознакою статті, проте, останні є лише окремими формами харасменту. В Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» містяться лише загальні положення що таке дискримінація, її форми (серед яких харасмент відсутній), як і в попередньому Законі, закріплене право особи на звернення зі скаргою до державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та/або до суду та на відшкодування матеріальної і моральної шкоди. Тому нині фактично гостро стоїть питання про доповнення національного законодавства таким терміном як харасмент, визначення можливих його форм та встановлення відповідальності за такі дії, як це, наприклад, було здійснено щодо мобінгу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Prohibition of discrimination, harassment, including sexual harassment, and abuse of authority. United Nations Entity for Gender Equality and the *Empowerment of Women* : веб-сайт. URL: <https://www.un.org/womenwatch/uncoordination/antiharassment.html> (дата звернення: 01.09.2024).
2. What is Harassment? *Canadian human rights commission* : веб-сайт. URL: <https://www.chrc-ccdp.gc.ca/en/about-human-rights/what-harassment> (дата звернення: 01.02.2024).
3. Інспекція праці інформує щодо харасменту на робочому місці. *Східне міжрегіональне управління Державної служби України з питань праці* : веб-сайт. URL: <https://smu.dsp.gov.ua/news/inspektsiia-pratsi-informuie-shchodo-kharasmentu-na-robochomu-mistsi/> (дата звернення: 03.09.2024).
4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 04.09.2024).
5. Global Study: 23% of Workers Experience Violence, Harassment. *International Labour Organization* : веб-сайт. URL: <https://www.ilo.org/resource/news/violence-and-harassment-work-has-affected-more-one-five-people> (дата звернення: 03.09.2024).
6. 2023 Workplace Harassment & Employee Misconduct Insights. *HR Acuity* : веб-сайт. URL: <https://www.hracity.com/resources/research/workplace-harassment-and-employee-misconduct-insights/> (дата звернення: 02.09.2024).
7. Workplace Harassment Statistics in 2023. *Setyan Law* : веб-сайт. URL: <https://setyanlaw.com/workplace-harassment-statistics-in-2023/> (дата звернення: 09.09.2024).
8. Gender Results Framework: A new data table on workplace harassment. *Statistics Canada* : веб-сайт. URL: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/240212/dq240212a-eng.htm> (дата звернення: 05.09.2024).
9. Workplace harassment hits 1 in 3, EU report finds. *KNEWS* : веб-сайт. URL: <https://knews.kathimerini.com.cy/en/news/workplace-harassment-hits-1-in-3-eu-report-finds> (дата звернення: 06.09.2024).
10. How Employers Can Be Held Liable for Workplace Social Media Harassment. *Axcet HR Solutions* : веб-сайт. URL: <https://blog.axcethr.com/when-employees-harass-coworkers-on-social-media-the-employer-may-be-liable> (дата звернення: 06.09.2024).
11. What is online harassment? *Durham University* : веб-сайт. URL: <https://reportandsupport.durham.ac.uk/support/what-is-online-harassment> (дата звернення: 10.09.2024).
12. Online Sexual Harassment in the Workplace. *Derek Smith. Law group. PLLC* : веб-сайт. URL: <https://discriminationandsexualharassmentlawyers.com/employment-law/sexual-harassment/online-sexual-harassment/> (дата звернення: 07.09.2024).
13. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 08.09.2024).
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 04.09.2024).